

Asia: VN/24207/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ulkomaalaislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Ehdotuksen suoja-aika, jona aikana oleskelulupaa ei saisi peruuttaa, kun työntekijä jää työttömäksi / The proposed term of protection during which a residence permit of an employee who has become unemployed could not be withdrawn

Antaako sääntelyehdotus riittävän pitkän suoja-ajan etsiä uusi työpaikka?

Does the proposed regulation provide a sufficiently long term of protection for holders of work-based residence permits to find a new job?

Ei / No

Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta

Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation

ISS Palvelut Oy kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä ulkomaalaislain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

ISS Palvelut Oy on yksi Suomen suurimmista yksityisistä työnantajista ja maan johtava kiinteistö- ja toimitilapalveluyritys. ISS Palvelut Oy:n kokonaispalvelu muodostuu kiinteistön ylläpito-, siivous-, ravintola- ja työpaikkapalveluista. Vuonna 2023 henkilöstömme vahvuus oli 7613 ja ISS Palvelut Oy on osa kansainvälistä ISS-konsernia, joka toimii yli 30 maassa.

ISS Palvelut Oy on merkittävä ulkomaalaisten työntekijöiden työnantaja Suomessa, joka työllistää vuositasolla reilu tuhat ulkomaalaista työntekijää, jotka edustavat yli 100 kansalaisuutta. ISS Palvelut Oy pitää harmaan talouden ja ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäisemistä tärkeänä ja tekee sen eteen yhteistyötä muun muassa alan työmarkkinajärjestöjen ja yhteistyökumppaniensa kanssa.

ISS Palvelut Oy toimii työvoimavaltaisilla toimialoilla, joissa on merkittäviä kohtaanto-ongelmia ja jatkuva työvoimapula. Ulkomainen työvoima muodostaa jo tänä päivänä merkittävän osan ISS Palvelut Oy:n nykyisestä työvoimasta ja ennusteiden mukaan sen tarve toimialalla tulee kasvamaan. Työperäistä maahanmuuttoa, maahanmuuttajien integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä ulkomaisen työvoiman pysymistä Suomessa tulisi yhtiön näkemyksen mukaan tukea voimakkaasti. Väestön ikääntyminen ja työikäisen väestön määrän väheneminen Suomessa on merkittävä uhka työvoiman saatavuudelle ja siten liiketoiminnan toimintaedellytyksille.

ISS Palvelut Oy katsoo, että kolmen kuukauden suoja-aika ei käytännössä ole riittävä uuden työpaikan löytämiseksi. Rekrytointiprosessit voivat erityisasiantuntija- sekä johtotehtävien lisäksi muissakin tehtävissä olla kolmea kuukautta pidempiä erityisesti loma-aikoina. Myös esimerkiksi turvallisuus selvitykset aiheuttavat viivettä rekrytoinneissa. Suomessa on myös huomattavia alueellisia eroja rekrytointiprosessien kestossa, ja työpaikoille, jotka sijaitsevat pienillä tai syrjäisillä paikkakunnilla on vaikeampaa löytää ammattitaitoista henkilökuntaa. Näillä alueilla työvoiman saatavuus on yhteiskunnan toimivuuden kannalta merkittävän liiketoiminnan kriittinen edellytys. Lisäksi työvoiman tarpeessa esiintyy vaihtelua muun muassa vuodenaikojen ja suhdanteiden mukaan eikä rekrytointeja tai työpaikkoja avaudu tasaisesti vuoden ympäri.

ISS Palvelut Oy huomauttaa, että etenkin silloin, jos ulkomaalaisella työntekijällä on perhe Suomessa, valmistautuminen maasta poistumiseen tulee käytännössä aloittaa jo hyvissä ajoin ennen kolmen kuukauden määräajan päättymistä esimerkiksi uuden asunnon sekä lasten päivähoito- tai koulupaikan järjestämiseksi. Käytännössä tämä voi tarkoittaa sitä, että työntekijä joutuu tekemään ratkaisun Suomesta poistumisesta jo ennen kolmen kuukauden suoja-ajan päättymistä, jonka jälkeen työn vastaanottaminen Suomessa ei välttämättä ole tosiasiaa mahdollista tai mielekäästä. Lisäksi silloin, jos työntekijän irtisanomisaika on lyhyt, työntekijälle jää vähemmän aikaa etsiä uutta työpaikkaa työsuhteen vielä kestäessä. Myös niissä tilanteissa, joissa työsuhteen päättymispäivä osuu lähelle oleskeluluvan voimassaolon päättymispäivää, työntekijälle voi jäädä selvästi kolmea kuukautta lyhyempi aika etsiä uutta työtä, mikä hankaloittaa hänen työnhakuaan entisestään. ISS Palvelut Oy huomauttaa myös, että kolmen kuukauden määräaika ei noudattele työsopimuslaissa työnantajalle asetettua takaisinottovelvoitteen kestoa, joka on työsuhteen kestosta riippuen joko neljä tai kuusi kuukautta työsuhteen päättymispäivästä laskettuna.

Esitetty kolmen kuukauden mittainen suoja-aika vaikeuttaa ISS Palvelut Oy:n näkemyksen mukaan ulkomaisen työvoiman houkuttelua Suomeen ja sen pysyvyyttä Suomessa. Lisäksi siinä vaiheessa, kun henkilöt ovat saaneet hoidettua Suomeen asettumisen kannalta välttämättömät käytännönjärjestelyt (kuten asunto ja pankkitili), on ulkomaisen työvoiman integrointi- ja kotoutustoimet jo aloitettu. Ulkomaisiin työntekijöihin on investoitu myös työnantajan puolelta esimerkiksi osaamista ja työelämävalmiuksia kehittämällä sekä vahvistettu suomalaisen kulttuurin tuntemusta, mikä edistää kotoutumista. Olisi erityisen tärkeää, että työnantajien ja yhteiskunnan tekemät panostukset hyödyttäisivät Suomea myös jatkossa.

Työnantajan ilmoittamisvelvollisuus, kun työntekijän työt loppuvat, ja siihen liitettävä sanktion uhka / Employer's obligation to notify when the employee's work ends and the related threat of sanction

**Onko esitys ilmoittamisen määräajoista 7/10 päivää riittävä?
Is the proposed time limit of 7/10 days for notifications sufficient?**

Ei / No

**Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta
Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation**

Työnantajavelvoitteiden lisääminen kasvattaa yritysten hallinnollista taakkaa, mutta nyt esitetty seitsemän päivän ilmoitusaika on kohtuuttoman lyhyt huomioiden normaalit henkilöstöhallinnonprosessien käsittelyajat. Seitsemän päivän määräajan noudattaminen edellyttäisi monilta työnantajilta kalliita tietojärjestelmämuutoksia tai muutoin merkittäviä lisäpanoksia ja -resursointia. ISS Palvelut Oy esittää, että velvoite ilmoittaa päättäneestä työsuhteesta Maahanmuuttovirastolle asetettaisiin työntekijälle työnantajan sijaan, jolloin Maahanmuuttoviraston olisi myös helpompi opastaa ja tiedottaa ulkomaalaisia henkilöitä heitä koskevista oikeuksista ja velvoitteista.

Hallituksen esitysluonnoksessa 82 §:n perusteluissa todetaan (s. 32), että ”Kun töiden loppuminen olisi tiedossa, syntyisi ilmoittamisvelvollisuus. Näin ollen esimerkiksi irtisanomistilanteessa, jossa on mahdollisesti vielä tietty työnteko-aika ennen työsuhteen päättymistä, ratkaisevaa ilmoittamisen kannalta olisi irtisanomisen hetki.” Edellä lainatusta perustelutekstistä saa sen käsityksen, että ilmoitusvelvollisuuden määräaika alkaisi kulua irtisanomispäivästä. Sen sijaan esitysluonnoksen 82 §:n rinnakkaistekstin sanamuodon mukaan ”[...] tiedot on annettava ja ilmoitus tehtävä viimeistään seitsemäntenä päivänä siitä, kun työntekijä on otettu palvelukseen tai työntekijä on lopettanut taikka lopettaa työnteon”, jolloin ilmoitusvelvollisuuden määräaika laskettaisiin alkavan vasta työsuhteen päättymispäivästä. Perusteluosan sanamuotoa toivotaan täsmennettävän tältä osin, jottei syntyisi epäselvyyttä ilmoitusvelvoitteen määräajan alkamisajankohdasta.

Onko voimassa olevan sanktiosääntelyn (esim. ulkomaalaislain 186-189 §, rikoslaki) soveltaminen riittävää ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnistä?

Is the application of the current regulation on sanctions (e.g. sections 186-189 of the Aliens Act, Criminal Code) sufficient for cases where the duty to notify has been neglected?

-

**Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta
Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation**

ISS Palvelut Oy:n näkemyksen mukaan sanktioitu ilmoitusvelvollisuus ei ole tarkoituksenmukainen. Työnantajan olisi vaikea nyt esitettyssä, erittäin lyhyessä määräajassa huolehtia ilmoitusvelvollisuudestaan työsuhteen päättymiseen liittyvien henkilöstöprosessien puitteissa.

Työnteko-oikeuden laajentaminen työvoimapula-aloille ja asetuksenantovaltuutus / Extension of the right to work to sectors suffering from labour shortages and the authorisation to issue decrees

Mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta Possible comments on the proposed regulation

ISS Palvelut Oy katsoo, että työnteko-oikeuden tulisi ensisijaisesti olla ammattialasta riippumaton työvoimapulan hillitsemiseksi. Toissijaisesti ISS Palvelut Oy pitää hyvänä työnteko-oikeuden laajentamista työvoimapula-aloilla mutta tällöin työvoimapula-alat tulisi selvittää yhteistyössä yritysten kanssa ottaen huomioon alueelliset erot työvoiman saatavuudessa. Lisäksi työvoimapula-aloja tulisi arvioida laajemmin työn ja työntekijöiden kohtaanto-ongelman kannalta. Esimerkiksi kiinteistöpalvelualalla ja ravintola-alalla on jatkuva työvoiman saatavuushaaste, joka on jo muodostunut liiketoiminnan harjoittamisen tai laajentamisen esteeksi, vaikka esimerkkiluettelossa ei ole mainittu kumpaakaan alaa. Nyt asetusluonnoksen ammattialalistauksessa on aloja, joihin vaaditaan erityiskoulutusta tai tutkinto, jolloin listan merkitys jää käytännössä pieneksi vaatimukset täyttävien työntekijöiden vähäisen määrän takia. Sen sijaan esimerkiksi kiinteistöpalvelualalla on mahdollisuus työllistää ulkomaalaisia työntekijöitä myös ilman aiempaa koulutusta tai kokemusta, jolloin ulkomaalaisilla työntekijöillä on paremmat mahdollisuudet integroitua osaksi suomalaista yhteiskuntaa.

Muuta lausuttavaa esityksestä / Other comments on the proposal

Mahdolliset muut huomiot esityksestä Possible other comments on the proposal

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että lait tulevat voimaan maalis-huhtikuussa 2025 edellyttäen, että säännösten soveltamisen mahdollistava järjestelmäkehitys tehdään riittävän valmiiksi sääntelyn soveltamisen ja sen toimivuuden kannalta. ISS Palvelut Oy huomauttaa, että lain voimaantulon suunniteltu aikataulu on liian kireä ilmoitusvelvollisuuden vaatimien HR-järjestelmien kehitystarpeiden näkökulmasta. Erityisesti mahdollinen ilmoitusvelvollisuuden sanktiointi huomioiden työnantajilla tulee olla riittävästi aikaa kehittää omia järjestelmiään ja prosessejaan siten, että uutta sääntelyä olisi mahdollista noudattaa.

Eriksson Kiia
ISS Palvelut Oy